

DEN 4 • ZE ŽĎÁRU NAD SÁZAVOU DO BOROVNICE

ÚTERÝ 2. KVĚTNA 2023

Žďárské vrchy

Baroko • Sousoší • Mezi prameny • Dvě cikánky • Snová krajina • Opouštíme Svatku • Sjezdovka • Dramatické chvíle na hranici • Maurerův seznam

Probouzíme se do nového dne obklopeni barokem. Přesněji se to vyjádřit nedá. Začalo to vlastně už ve chvíli, kdy jsme včera opustili Bezručovu ulici, vedoucí do těchto míst z centra, překročili kamenný most se sochami osmi světců (je to taková zmenšenina Karlova mostu v Praze) a vstoupili na Santiniho ulici. I to je zcela výstižné: když se rozhlédnete kolem sebe, je vám hned jasné, že ulice se nemůže jmenovat Bezručova nebo třeba Wolkerova.

Jdeme se podívat na Zelenou horu a musíme poslouchat zasvěcený výklad P. a B. Pravidelná stavba poutního kostela, koncipovaná do kruhu s půdorysnými oblouky obrácenými dovnitř, se při pohledu od zámku malebně zrcadlí na hladině Konventského rybníka. Když se pak díváme ze Zelené hory zpátky dolů, odráží se od hladiny rybníka zámek a bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše. Některá místa jsou prostě výtvarně dobrá. Ačkoli sezóna teprve začíná, máme možnost podívat se i do interiéru tohoto vrcholného díla Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Impresivní a originální.

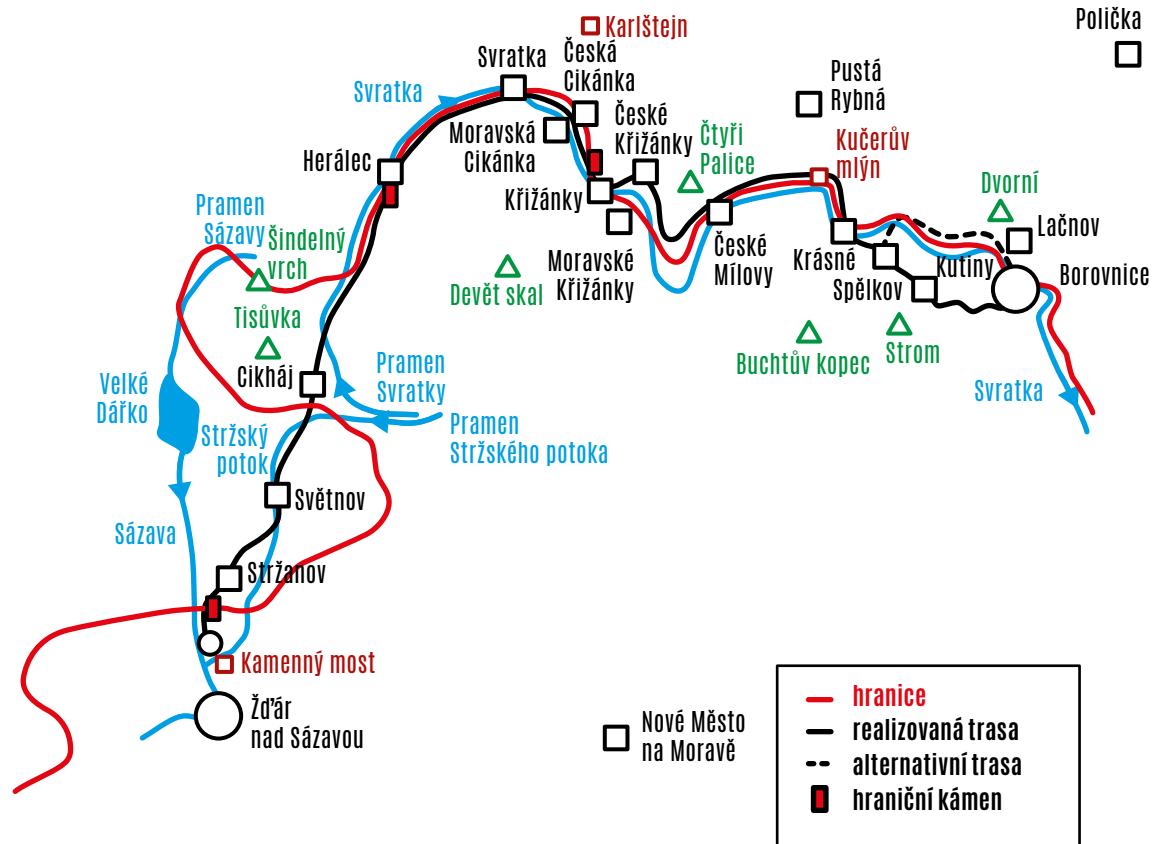
Před odjezdem si ještě chceme prohlédnout něco ze zámku. Zjišťujeme, že je otevřená konírna. Zdi jsou vyzdobeny fotografiemi a také obrazy s jezdci na koních, často v dost krkolomných pozicích. Opravdovou hrůzu vyvolává především výjev, ve kterém se Zdenko Kinský vrhá s kamenným výrazem ve tváři se svým koněm do beznadějně hlubokého vodního příkopu. Z pramenů víme, že se mu na-

konec nic nestalo.

Přesvědčuji výpravu, že se ještě předtím, než opustíme Žďár, musíme podívat na jednu zajímavost, která s hranicí souvisí. Nacházíme ji na konci rekreačního areálu Pilák jako jeho součást. Jde o trojdílné sousoší tvořené jedním lvem, jednou orlicí

□
Hlinsko

□
Polička

□
Nové Město
na Moravě

a kamenem, symbolizujícím hranici mezi nimi. Lev a orlice se dívají opačnými směry a naznačují tak, že mezi nimi neprobíhá žádná komunikace. Jejich výraz lze popsat jako zavilý (tvůrce Michal Olšiak). Zvláštní pohled si zasluhuje samotná socha hranice. Nemá žádný rozpoznatelný tvar, její obrysy jsou nejasné. Což přesně vystihuje skutečnost. A nemá podobně zarputilý, až sveřepý výraz jako její sousedé. Vlastně nemá výraz vůbec žádný. Nestojí tady v heroickém gestu, které by neslo nadčasový, nebo jakýkoli jiný význam. Existuje ovšem také možnost, že orlice se lvem zaujali takovouto pozici proto, aby demonstrovali připravenost bránit naši společnou zem před

Kamenný most ve Žďáře nad Sázavou se zámek v pozadí

vnějším nepřítelem, který může přijít z kterékoli strany. Pak by ale stálo za to aspoň zvážit, jestli by tu neměla být i slezská orlice. Takové sousoší by pak bylo vhodnější umístit na česko-moravsko-slezské trojmezí, které neexistuje. Jako pravděpodobnější se ukazuje, že má jít skutečně o hranici mezi Čechy a Moravou. Pak je tu ovšem otázka, proč lev stojí na moravské straně hranice a hledí na Moravu a orlice hledí na Čechy z české strany. Větší smysl by dávalo, kdyby se obě sochy posunuly o pár metrů dozadu, tedy za linii hranice na „své“ strany. Vybavuje se mi dobová karikatura, kdysi otištěná v časopise Punch. Je na ní vyobrazen velký vlk v uniformě a malé jehně za řekou. Dole je napsáno: Francouzský vlk se dívá přes Mekong na siamské jehně. Popisované sousoší by mohlo vyjadřovat něco podobného. Je tu pak ještě jeden detail: historická hranice probíhá trochu severozápadněji, a to vodní nádrží Pilská. Aby mohlo stát sousoší přímo na hranici, bylo by potřeba vybudovat uprostřed nádrže umělý ostrov. Bylo by to sice nákladnější, ale výsledný dojem by byl mimořádný.